

Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse 17. septembri 1997. aasta määruse nr 176 „Piirirežiimi eeskirja kinnitamine“ muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu eesmärk on kehtestada piiriveekogule mineku ja sealt tagasituleku andmete (edaspidi *PVK andmed*) **koosseis** Vabariigi Valitsuse 17. septembri 1997. aasta määruses nr 176 „Piirirežiimi eeskirja kinnitamine“ (edaspidi *piirirežiimi eeskiri*).

Riigipiiri seaduse (edaspidi *RiPS*) kohaselt on piirangud isikute liikumisele ja viibimisele piiriveekogul osa piirirežiimist ning transpordivahendiga piiriveekogule mineku ja sealt tagasituleku peab registreerima kordonis. Registreerimiskohustuse hõlbustamiseks on Politsei- ja Piirivalveamet (edaspidi *PPA*) loonud veebisaidi¹, samuti saab piiriveekogule mineku ja sealt tagasituleku registreerida SMS-iga või telefonitsi.

Seega on RiPS-is seatud isikule kohustus piiriveekogule minek ja sealt tagasitulek registreerida, kuid ei ole sätestatud, mida registreerimine sisult tähendab. Eelnõuga **sisustatakse piirirežiimi eeskirjas PVK andmete koosseis**. Eelnõuga ei kaasne olulist mõju.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Siseministeeriumi õigusnõunik Kaspar Lepper (kaspar.lepper@siseministeerium.ee) koostöös PPA arenduseksperti Annika Lauguga (annika.lauk@politsei.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Kaspar Lepper. Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Siseministeeriumi õigusosakonna keeletoimetaja Heike Olmre (tel 612 5241, heike.olmre@siseministeerium.ee).

1.3. Märkused

Eelnõuga muudetakse piirirežiimi eeskirja avaldamismärkega RT I, 21.07.2022, 10.

Eelnõu on seotud siseministri määruse „Siseministri 25. septembri 2018. aasta määruse nr 22 „Politsei taktikalise juhtimise andmekogu põhimäärus“ muutmise“ eelnõuga (edaspidi *KILP-i põhimääruse eelnõu*).

Eelnõu on seotud Euroopa Liidu õigusega. Eelnõu eesmärk on sätestada PVK andmete koosseis, mistõttu peab see olema vastavuses lisaks isikuandmete kaitse seadusele isikuandmete kaitse üldmäärusega².

Eelnõu ei ole seotud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist:

¹ Piiriveekogule registreerimise iseteeninduskeskkond aadressil www.piiriveekogu.ee.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus). – [ELT L 119, 04.05.2016, lk 1–88](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32016R0679).

- 1) paragrahvi 1 täpsustatakse piirirežiimi eeskirjas piirivööndis elluviidavast tegevusest teataja andmeid ja sätestatakse PVK andmete koosseis;
- 2) paragrahvi 2 sätestatakse määruse jõustumine 1. veebruaril 2024. aastal.

Eelnõu § 1 punktiga 1 sätestatakse, et piirivööndis elluviidavast tegevusest teataja esitab PPA-le edaspidi lisaks nimele ja kontaktandmetele ka oma isikukoodi või sünniaja. On juhtumeid, kus tekib vajadus kontrollida teataja tausta, aga ilma isikukoodi või sünniajata ei ole võimalik selgitada teataja isikut välja, näiteks on mitmel isikul sama nimi. Teatamisvormi ei ole piirirežiimi eeskirjas reguleeritud ja PPA ei nõua teataja isiklikku ilmumist või teate digiallkirjastamist. Seega ei ole välispiiri valvamist takistavast või piirirahu häirivast tegevusest teatamine isikule eriti koormav.

Eelnõu § 1 punktiga 2 sätestatakse PVK andmete koosseis. PVK andmed on:

- piiriveekogule minekust ja sealt tagasitulekust teataja nimi, isikukood või sünniaeg ja telefoninumber;
- transpordivahendi andmed;
- piiriveekogule mineku asukoht ning
- piiriveekogule mineku ja sealt tagasituleku aeg.

Need ei ole tundlikud ega eriliiki isikuandmed. PPA hinnangul on nende andmete esitamine vajalik, et tagada piirirežiim ja vajadusel tuvastada selle rikkujad.

Väljaspool navigatsioonihooaega käiakse piiriveekogu jääl mootorsaani, ATV, motokelgu või muu transpordivahendiga. Navigatsioonihooajal on piiriveekogul laevad, väikelaevad, jetid, paadid jne.

Registreerimismärk ja veesõiduki nimi tuleb esitada juhul, kui need on transpordivahendil olemas. Näiteks peab väikelaev ja alla 12-meetrise kogupikkusega laev olema merel ja sisevetel liiklemiseks registreeritud liiklus- või laevaregistris ja jett liiklusregistris ning neil on seega registreerimismärk. Piiriveekogudel kasutatakse aga ka paate, millele ei kohaldata registreerimiskohustust, ja isikutel ei ole võimalik nende registreerimismärke esitada.

Eelnõu §-ga 2 sätestatakse määruse jõustumine 1. veebruaril 2024. aastal (vt seletuskirja p 6).

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega.

4. Määruse mõjud

4.1. Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele

Muudatusel ei ole sisulist mõju PPA kordonite ja piiripunktide teenistujatele, sest PVK andmeid kasutatakse piirirežiimi tagamiseks juba praegu. PPA kordonite ja piiripunktide teenistujatele ei ole määrav, millisel õiguslikul alusel PVK andmeid esitatakse.

4.2. Mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele

Eelnõu mõjutab **kaudselt sise- ja piiriturvalisust**. Eelnõuga täpsustatakse RiPS-iga sätestatud piirirežiimi osas, mis puudutab PVK andmete esitamist. Sellega luuakse selgem arusaam kehtivast piirirežiimist piiriveekogudel. Samas puudub muudatusel vahetu mõju, sest PVK

andmete esitamise kohustus on isikutel ka kehtiva õiguse järgi. Eelnõuga täpsustatakse õigusselguse eesmärgil, milliseid andmeid peavad isikud esitama. Eelnõu ei muuda kehtivat praktikast ja uusi andmeid isikutelt küsima ei hakata. Seega on eelnõu mõju riigi julgeolekule eeskätt kaudne, kuid igal juhul on PVK andmete esitamine vajalik, et seirata, avastada, tuvastada, jälgida ja mõista ebaseaduslikku piiriülest tegevust, teha vajalikke analüüse ning planeerida ressursse, et tagada tõhus piiriturvalisus ning ennetada, avastada ja takistada ebaseaduslikku piiriületust ning piiriülest kuritegevust. Samuti aitab PVK andmete esitamise korraldus kaitsta andmete esitaja turvalisust, sest PPA alustab isiku otsimist, kui isik on läinud piiriveekogule, aga ei ole esitanud oma tagasituleku andmeid.

4.3. Mõju isikuandmete töötlemisele

Muudatus mõjutab PVK andmete esitajaid. 2023. aasta esimese üheksa kuu jooksul on PVK andmeid esitatud 75 397 korral, sealhulgas 92% juhtudest PPA iseteeninduskeskkonnas. See ei ole aga andmesubjektide arv, kuna üks isik võib ühel aastal käia piiriveekogul piiramatult.

Eelnõul on mõju andmesubjekti õigustele, mis tulenevad andmete pärimise õigusest ja õigusest andmete kaitsele. Eelnõu järgi peab esitama samu andmeid, mille isikud esitavad piiriveekogule minnes ja sealt tules ka praegu, aga andmekoosseisu ei ole õigusaktis sätestatud. RiPS-is on nähtud ette, et transpordivahendiga piiriveekogule mineku ja sealt tagasituleku peab kordonis registreerima. Seega on praktikas nõutud isikutelt minimaalsete PVK andmete esitamist, et PPA-l oleks ülevaade piiriveekogul viibijatest. Ka eelnõujärgne andmekoosseis annab PPA-le ülevaate, kes, millal, millega ja kust piiriveekogule läks ja sealt tagasi tuli. PVK andmete esitamise kohustus aitab tagada piirirežiimi. Samas ei too nende töötlemise täpsem reguleerimine andmesubjektile kaasa otsesest tagajärge.

PVK andmeid töödeldakse politsei taktikalise juhtimise andmekogus (edaspidi *KILP*) ja KILP-i põhimääruse kohaldamine, sealhulgas juurdepääsuõiguste korrektne andmine, aitab tagada isikuandmete kaitset. Vastutav töötaja peab tagama, et juurdepääs PVK andmetele oleks kooskõlas andmetöötlemise ja isikuandmete kaitse põhimõtetega. KILP-ile juurdepääsu õigus antakse ja PVK andmeid väljastatakse üksnes põhjendatud juhul, kui selleks on õigusaktis alus. Isikuandmeid sisaldava teabe töötlemisel tuleb järgida kõiki asjakohaseid õigusakte ja menetlusnorme.

→ Töötlemise eesmärk ja mõjuhinnang

PVK andmete esitamine PPA-le ei ole uus kohustus. Selle nõude eesmärk on olnud ja on jätkuvalt tagada piirirežiim ning isikute ohutus piiriveekogul. Töödeldakse võimalikult vähe andmeid, et PPA-l oleks ülevaade piiriveekogul viibijatest.

PVK andmeid töödeldakse ka praegu ja eelnõuga see ei muutu. Isikuandmeid töödeldakse jätkuvalt seaduses sätestatud alustel, st isikuandmete töötlemine on vajalik avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 punkti e tähenduses. Samuti ei muutu PVK andmete töötlemise laad, ulatus, kontekst ega eesmärk isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 35 lõike 1 tähenduses. Seega ei too PVK andmete töötlemine kaasa suurt ohtu isikuandmete kaitsele, mistõttu ei ole vaja teha isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 35 sätestatud mõjuhinnangut.

Seega ei kaasne eelnõuga olulist mõju.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Eelnõu rakendamine ei eelda lisategevusi ega too kaasa lisakulusid ega -tulusid.

6. Määruse jõustumine

Kuigi eelnõu ei eelda sihiteadlikku kohanemist ega käitumise muutmist, jõustub määrus 1. veebruaril 2024. aastal. Määrust ei saa jõustada üldises korras, sest see peab jõustuma samal ajal KILP-i põhimääruse eelnõuga.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. aasta määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement“ § 6 lõike 1 kohaselt eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumile ja Kaitseministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Andmekaitse Inspeksioonile, PPA-le ja Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskusele.